

Posudek diplomové práce

Jakub Diviš: Život pod Goetheho dubem. Koncentrační tábor Buchenwald v letech 1937-1945, Praha 2014, 115 s., Diplomová práce na FF UK

O koncentračních táborech doby nacistického Německa byla již napsána řada textů. Odborných i popularizačních. I v českém prostředí se setkáme s řadou prací, nicméně je pro mě vždy zajímavé sledovat autorská pojetí tématu. Na co se pisatelé primárně soustředí? Co je cílem jejich sdělení? Pozoruji, že řadě těchto děl je společná snaha o vylíčení utrpení vězňů a vykreslení tábora jako místa absolutního zla. Tyto jejich perspektivy nechci v žádném případě relativizovat, respektive se s nimi ztotožňuji. Jenže mám občas dojem, že veškeré líčení táborů je redukováno právě na takový konkrétní úhel pohledu. Pochopitelný, ale přesto redukující. Jenže když věc zjednoduším, znamenalo to, že všichni vězňové celých 24 hodin trpěli? Že byli v neustálém ohrožení, z něhož nebylo ani chvilkového úniku? Jaký tedy byl každodenní život a každodenní realita vězně obklopující? Jaké strategie sloužily k zvýšení šancí na přežití? S vědomím těchto otázek jsem velmi rád, že se na ně rozhodl ve své diplomové práci odpovědět Jakub Diviš.

Deklarovaným cílem Divišovy diplomové práce je vyobrazení každodennosti koncentračního tábora Buchenwald. Osobně bývám k podobně formulovaným cílům skeptický, pokud tedy je student vůbec schopen cíl práce jasně deklarovat, notabene pokud si je student vůbec vědom toho, že je třeba předem definovat cíl práce. Myslím si totiž, že popis by měl být pouze prostředkem pro další, hlavní sdělení díla. V případě práce Jakuba Diviše jsem ale s takto formulovaným účelem textu plně srozuměn od počátku Divišovy práce na tématu, neboť pojednávanou látku považuji spíše za obtížné, respektive pro formulaci konkrétních otázek bylo třeba nejprve ohledat kontext. A to zatím Diviš učinil k mé spokojenosti. Navazující otázky by si tak mohl pisatel klást v budoucnu, bude-li mu ovšem dopřána příležitost. I když jedna otázka je vlastně v textu přítomna, byť není přímo artikulována: V jakých podmínkách, potažmo s jakými omezeními a možnostmi probíhal život vězňů koncentračního tábora Buchenwald? V jakých podmínkách trávili několikaletý pobyt v koncentračním táboře? A

tedy i s jakou zkušeností se zapojovali do poválečného života (příčemž v případě politických aktérů jde i o to, s jakými zážitky a opět zkušenostmi se zapojovali do budování nového státu)?

Jakub Diviš předkládá k obhajobě zajímavou práci založenou na znalosti množství relevantní domácí sekundární literatury i odpovídajících pramenů. Pro konečnou podobu zpracování látky se inspiroval rovněž v zahraniční tvorbě. A jsem především rád, že se v rámci uchopení tématu rozhodl vydat zatím spíše netradiční cestou. Orientací na každodenní realitu a život vězňených přitom jen zdánlivě otupuje onen apelativní hrot utrpení a zla koncentračního tábora. Diviš ukazuje možnosti života za ostnatým drátem, s nímž se museli věznění popasovat, pokud chtěli přežít. V konečném důsledku tak pisatel dovedně poukazuje na okolnosti onoho individuálního strádání v táboře i na zmíněné strategie jeho překonávání. Nesoustředí se na jednoho (českého) vězně, ale hlavním aktérem je mu kolektivní postava (primárně českého) koncentračníka a jeho vypovídání o žití pod Goetheho dubem.

Z formálního hlediska nemám k práci Jakuba Diviše žádné výhrady. Celý text má logické uspořádání, je psán jasně a srozumitelně. Textovou část doplňují obrazové přílohy ilustrující líčené skutečnosti.

Práce Jakuba Diviše vznikala v mém semináři během předcházejících let a byla často diskutována v rámci autorových prezentací. O její podobě jsem tudíž měl stále přehled. Ačkoliv je předmětem tohoto hodnocení primárně výsledek Divišovy činnosti, musím přesto i na tomto místě kladně zhodnotit Divišovo seminární zaujetí pro téma.

Diplomovou práci Jakuba Diviše velmi rád doporučuji k úspěšné obhajobě a navrhuji klasifikaci *v ý b o r n ě*.

V Litoměřicích dne 25. srpna 2014

PhDr. Jan Randák, Ph.D.